

FÜGGETLEN LAPOK

Az előfizetési pénzek
 s a lap kezelését illető minden tárgyak
 a kiadó-hivatalhoz Előfizetői Magyar egre-
 selteti könyvnyomda, 3 korona-utca, 18.
 sz. a.) intézendők.
 Bémmentetlen levelek eljárnak fo-
 gadtatnak.

Megjelennek ezentúl minden szerdán és szombaton.
 Előfizetési ár:
 Ezentúl egész évre 10 ft., félévre 5 ft., negyedévre 2 ft. 50 kr.
 Bejelentési díj: 6-hásos petit-sor 5 kr., bélérdíj minden bejelentésért 30 kr.
 A „nylt-tör”-ben 4-hásos petit-sor 20 kr.

Ár	Tartó
03.25	108.75
20.50	121.
28.50	99.
38.50	90.
48.	84.50
58.	95.0
68.50	75.7
78.50	81.0
88.50	94.
98.50	96.9
108.50	115.80
118.50	45.90
128.50	54.9
138.50	9.25
148.50	1.67
158.50	114.25

Előfizetési felhívás

FÜGGETLEN LAPOK

1. év okt.—decz. folyamára 2 ft. 50 kr. egy hónapra . . . . . 90 „
 Az új évfolyam beállításával t. előfizetőinket lapunk további pártolására kérjük, s azon t. cz. előfizetők, kiknek megrendelése a hó végével lejár, tisztelettel felkérünk, sziveskedjenek azt a hó végeig megújítani, hogy a lap szétküldésnél fennakadás ne történjék.

A „Független Lapok” kiadó-hivatala,
 3 korona-utca 18. szám.
 Szerkesztősejti iroda:
 3 korona-utca 25. szám.

Nézetek.

II. Pest, nov. 7.

A határozott lépés, mely a f. évi okt. elsején tartott vegyes kath. conferentia a magyar egyházi ügyek fejlődésére tett, megváltoztatá nemcsak tartalmát, de vonatkozásait is, a létesítendő központi kath. lapnak.

Ez előtt, egy kath. lap programja nem terjedt tágasabb körre a kath. papság elvei, és érdekei. Irányzata, nyelve, anyaga, cikkei a papság még inkább elszigetelté változtatott életét, politikáját, vallási küldetését vették észbe. Lehetőleg theologikus színezet és felfogás adta a kath. lapok azon különös jellegét, mely inkább clericális mint egyetemesen katolikus volt, s mely épen ezen oknál fogva a világiaktól idegen maradt.

A kath. lapszerkesztő csak a papság számára irt, lapja annak körére szorított, vonatkozásai csak azzal voltak. Ha sikerült papi olvasó közönségének igényeit annyira befolyásolni, a létezett kath. lapoknak, hogy az, jobb nem léteben előfizetői maradt: a czél bizonyos tekintetben meg lett kielégítve.

Ma, mindez megváltozott. A kath. lap, mely hivatásának helyes tudatát hordja, az autonómiaval szemközt, nem csak szélesebb érdekek képviselését is kénytelen elfogadni.

Három rendbeli érdekek egyenlő képviselését adja az autonómia: a főpapság, az alapság és hívek érdekeit.

Mindezen érdekek megóvása és ellenőrzése adhatja csak az autonóm belső erejét. A kath. lap tehát őrszemmel leszen, nehogy az érintett érdekek egyensúlyt veszítve, egyik a másikat túlszárnyalja, elnyomja.

Ily őszint és független szerep, bizalmat szerez a lap iránt mind a fő, mind az alapságnál és híveknél egyaránt; mert mindegyik rész jogának és érdekeinek őrt és védelmezőjét találja abban.

A vonatkozás egyszerűsége tehát, mely a kath. lapot eddig csupán a papsághoz fűzte, most megszűnik a hívekkel is, mely helyzet a lapnak intencióját, sőt irányát is bizonyos tekintetben módosítja.

Egy határozottan a papi érdekek képviselésére szorított lap például, csak a papság kívánságát vagy elveit képviselvé: eo ipso eltekint a kath. hívek nagy többségének kívánalmaitól, érzelmeitől. Mely körülmény okozta és okozza leginkább a fenforgó ellentétet és szakadást papság és hívek között.

Van azonban a dolognak még egy praktikus oldala. Azt gondolnám, egy központi kath. lap kiváló feladata a közvetítő, kiegyeztető szerep lenne minden oly kérdésben, hol állam és egyház, ország és felekezet, papság és hívek, a fejlődés, vagy alakulások menete folytán ellentétes, meghasonlasi helyzetekbe jutnak.

Nem foglalva el sem erre sem arra merev álláspontot vitás ügyekben, a quid consilii tartva szem előtt, mindenkor lehető józan, igazságos transactio utját egyengetni a közvéleményben, s feladatát állandóan az adott viszonyok között lehető legjobb expediens-ek felállításában és elfogadásában keresni függetlenül emberi tekintetektől és magán érdekétől, csupán az ügy javát tartva szem előtt, az egyház szellemétől vezéreltetve.

Ilykép az egyházügyek az alkotmányos és szabadelvű intézmények elmaradhatlan fejlődése alatt nem lenének hálátlan neutralitásra, vagy a mi ennél rosszabb, népszerűtlen meghunyászkodásra kárthatva.

Bajaink egyik kútfeje azon anomál helyzet volt, hogy a kath. sajtóirodalom a világi hívek millióinak ohajtásait, érzelmeit nem képviselte, s miután azok egy határozott és formulázott közvéleménybe nem egyesülhettek a sajtó és közélet terén, az egyházi kormányzat azokról tudomást sem vett.

Azért teljesen elfogadom a lapunk érdekében alább közölt levelező papírtám azon véleményét, hogy az „Autonomia” című lap, a „katholikus status” közlönye legyen.

Z o v á n y i.

A kath. papság helyzete hazánkban.

XI. Pest, nov. 6.

¶ Falun vagyunk, egy épület előtt, melyet isten-házának neveznek; — ha a torony és tetéje a kereszt nem jeleznek rendeltetését: az elhagyatottság után itélve, aligha jönnék a gondolatra, hogy ez az isten-háza.

A szerény templom mellett egy igénytelen épület: a plebánus-lak. Tiszta, felegyetlen napokon, megvédi a nap heve, — s a tél fagyától; de midőn megerednek az ég csatornái: bőven hull az áldás; — jut belőle a lakzóba is, ahol t. i. többes számban vannak.

Ez épületben lakik a falu lelkésze. Javadalmának egyéb előnyei tán, kárpótják az élvezet egy részét, mit a buzgó lelkész a templom disze és csinjában nélkülözni kénytelen s mit még érezhetőbbé tesz a lelkész-lak elhagyott állapota?

Egyszerű vonásokban röviden vázoltuk már föntebb némely javadalmak szánandó állapotát; nem akarjuk a visszas helyzet képét élénkebben színeznünk, — habár sok helyen bő anyag állna rendelkezésünkre. — Nem is lehet ez czélunk; — megelégszünk a haj egyszerű megjelölése, — és a kórallapot veszélyességének jelzésével: hogy ebből aztán az orvoslat szükségességét kimutathassuk.

E netán fölmerülhet a sophismák ellenében hangsúlyozzuk: ha a lelkész pályájának célja csak a physikai lét kívánalmainak kielégítése volna; nem tartanók méltónak e tárgyat, hogy vele tüzetesen foglalkozunk; — az anyag báványozói soha nem voltunk; pusztán anyagi czélokért lelkesedni, érettek küzdeni soha nem tudnánk; — mi az anyagot eszköz gyanánt tekintjük az egyház, az emberiség magasabb czéljának elérésére; így fogjuk azt föl itt is. — Magasabb szempontok lebegnek előttünk: de ezek megközelítéséhez nekünk, testből is álló lényeknek anyagi dolgokra van szükségünk.

S ha egyházunknak az isteni szerző által elébe szabott rendeltetését szem előtt tartva, akarjuk, hogy a lelkész a hivatal-átvétel ünepeles tényével magára vállalt magasabb hivatás köteleit buzgalommal és ama nemes ön-fölföldözéssel tölthesse be, mely az alapító intenciójának és az egyház szellemének megfelel; — óhajtnak, hogy lelkének minden teltségét önzetlenül, emelkedett lelkesedéssel, a szentély oltárára tehesse le áldozatul; hogy az időt, melyet a vallás, egyház, haza és emberiség örök javának előmozdítására kellene szentelnie, ne rabolják el az anyagi szükségletek beszerzése, s a

tisztes megélhetés prózai gondjai: okvetlenül szükséges öte szellem-ölő gondoktól fölmenteni; állása, — önfölföldözése, — és fardalmainak megfelelő jövedelemmel ellátni.

Mily különbséget mutat föl eredményeiben a szellemi működés; ha az egyén osztatlanul áldozhatja lelki tehetségeit, idejét és gondját egy kitűzött szent czélra: minden művelt gondolkodó tudja. — Állításunk alaposságát megerősíti a józan és itélete mellett ezrek tapasztalása; s így ezt hosszasan bizonyíthatunk fölölleges.

A fölhozott érv egyedüli is elég nyomattal bír a visszas helyzet általunk sürgetett megszüntetésének, és az egyensúly helyreállítása sürgősségének igazolására. — De menjünk tovább.

Említettük, hogy a lelkész élete főleg a hivatási subsistentiában leli nemesebb kifejezését s éri el azon magaslatot, mely után a hivatal átvétele folytán szünet nélkül törekednie, föloldhatlan kötelessége hozza magával.

De hangsúlyoznunk kell itt, hogy a hivatási subsistentia kívánalmainak csak egyik oldalát képezi a nélkülözhetlen szellemi képzettség megszerzése, érvényesítése s a szorosan vett hivatalos teendőknél lekiismeretes teljesítése.

Az egyház intenciójának szem előtt tartásával annak czélját nem csak szóval, hanem és főleg példával; nemcsak a jámborságban hanem a tevékeny keresztény szeretet gyakorlásának egész teljében előmozdítani: ime a szentély szolgájának hivatása.

A példaadás általában mindenkit kötelez: a lelkész kétszeresen. A példaadásból mint elvetett magból minden sarjadzó áldás nem marad az egyén sajátja; megtermi az bő gyümölcsöt az egyén működésének üdvös hatása és eredményeiben az egyház vallás, haza és emberiség javára, és pedig nemcsak a mulékony cselekvény látható sikerében, hanem a vallásosság terjedésében a jónak s nemesnek általánosítása és a jövő nemzedék számára leendő áthagyományozásában. A mulasztás — mondanunk sem kell, ép az ellenkezőt eredményezi. — Oly helyzetben van-e jelenleg a lelkész, hogy a példaadást a jeleztük értelemben gyakorolja?

Fájdalom, e kérdésre kénytelenek vagyunk nemmel válaszolni nem csak a főbb vázolt szegényebb helyzetűek — de a nagy többség nevében. — Ime a lelkészek elhagyott helyzetének fölkarolása és korszerű rendezése: az egyház vallás és társadalom érdeke!

A szerény vendégteret gyakorlása, humanitikus czélokra irányzott áldozatok a szegények segélyezése, az irodalom pártolása s a haza oltára egyaránt igénybe veszik a lelkész hazafisága — és keresztény szeretetét.

Ha még ideszámítjuk a család- és munkabérnek, az árucikkeknél aránytalanul magasra emelkedett árát, a háztartás és mezői gazdaság-vezetéssel együttjáró egyéb kiadásokat, a segélykérések ama hosszú sorát, melyeket, a végszükséggel küzdők és gyámoltást már sehol nem remélhetők intéznek hozzá: kénytelenek leszünk a főbb kifejezett tétel jogosultságát beismerve bevallani, hogy a lehetetlenség-gel határos ezen igényeknek oly módon megfelelni: hogy a lelküismeret a pontosan betöltött lelkési hivatás tudatában megnyugvást és amaz elvet lehethet, melyet az önfölföldözés férfiai egyebekben nélkülözni kénytelenek. — A meg lehetésen javadalmazottak közt is akárhányan vannak, a kiknek jövedelmét a jótékony czélokra tett áldozatok annyira elnyelik, hogy egy véletlen bekövetkezett súlyosabb betegség alkalmával orvosok fáradozhat csak úgy képesek kellőleg díjazni, ha gazdasági

fölszerelvényeikből a nélkülözhetőbbeket áruba bocsátják. — Tényekre hivatkozhatnánk.

Mit szólnunk azokról, kiknek jövedelme a congrua 300 forintját nem haladja meg? — különösen ha az illeték kiegészítése nagy részben készpénzbéli pótlék által történik?

Mily nagy az anomalia ezen javadalmaknál, mindenki tudni fogja, na tekintetbe veszi, hogy a számitás az 1802-iki összeírás alapján folytattatik jelenleg is; — s így sokkal inkább nehezül a visszas helyzet azokra, melyek jövedelmének nagyobb része készpénzben számitott. — Mert tagadhatlan ugyan, hogy a producens kiadái sokszorosán nagyobbak ma, mint 1802-ben: de más részt a gabonaművek ára is némüleg arányban emelkedett az élet egyéb szükségleteinek értékével; míg ellenben a pénz becse igen természetesen tetemesen csökkent. — S így megtörténhetik, hogy az egyenlő congrua mellett türelhető megélhet az egyik, nyomorognia kell a másiknak. — A kiadások aránya megváltozott: a javadalomnak nagy részben készpénzbéli illetéke pedig ugyan az ma, ami 1802-ben volt. De különben is miként szolgálhatna az 1802-ben megállapított számitás a lelkészek javadalmá megítélésének alapjául; miként volna ez tovább türelhető; midőn az akkori 300 ft. értékének napjainkban körülbelül 1000 ft. felel meg? — változván a körülmények, az igények a mérleg egyik serpenyőjében, változniok kell a másikban is: különben elvesz az egyensúly. Ezen elveszett egyensúlyt helyre kell állítnunk minél előbb. — Kiket illeszen a kezdeményezés, kérdés tárgya nem lehet; — hacsak az illeték magas szerepokről lemondani nem akarnak.

Pest, nov. 6.

A porosz és az orosz államférfiak, a mint látszik, már tisztában vannak teendőik iránt. Nézetük szerint a német és a keleti kérdést egyidejűleg meg kell oldani; a Majna áthidalásának lehetőségét a keleti népek egyidejű lázadását szükségessé teszi. Auszriát minden felől körül fogni, a francziákat minden szövetségestől megfosztani, a megoldandó európai kérdések iránt tetszetős békeszeretettel viseltetni, de mindamellett agresszív politikát követni, és mindamellett a szabadságot, a hol csak lehet, csirájában megfojtani: ez volna körülbelül a porosz és az orosz államférfiak fő- és vég-célja.

Vagy tán másképen magyarázhatnók azon jelenségeket, melyek utóbbi napokban a politikai láthatáron felmerültek? A higgadt gondolkozású Beust bárónak szavai a szó szigorú értelmében jellemzik a situatiót; a mint már több alkalommal, ugy most is tiszta lelkiismerettel kijelentette ő, hogy Auszria nem követ, de az idő szerint nem is követhet mást, mint békepolitikát; és mind ennek dacára 800,000 id est nyolcz százezer szuronyra van szüksége az oly államnak, melynek legfőbb feladata a béke fenntartása? Hová jutottunk mi? Ne esdálkozunk tehát, ha már a Times is, melynek csakugyan semminemű túlzottságot nem tulajdonítatunk, megilletődve veti fel a kérdést: hova jutottak Európa népei, ha már a béke fenntartása is annyi áldozatba kerül, mint a háboru viselése?

Sajnos helyzet! És ki ennek oka? Ha köröskörül tekintünk, csak két európai hatalmat ismerünk, mely ez idő szerint hódítási tervekkel foglalkozik: Poroszország és Oroszország. Hiába tiltakoznak az éjszaki német szövetség hívei Franciaország hadkészsületei ellenében; a porosz kormány hódítási czélokra irányzott törekvései tették és teszik még most is szükségessé Franciaország folytonos hadikészsületeit. Elhez nem is kell bővebb commentár; a délnémet államokra titokban ráerőszkolt daczsövétség ezt legvilágosabban commentálja. A mi pedig Auszriát illeti, ugy hisz-

szük, minden embernek, ki még beszámítható állapotban van, az első pillanatra is át kell látnia, hogy nem Franciaország az, melytől Auszriának s illetőleg Magyarországnak tartania kellene; mert Franciaország érdekei sem az osztrák sem a magyar állam érdekeivel össze nem ütköznek; és ha tekintetbe vesszük, hogy sem a nyugoti hatalmak, sem Spanyolország, de még az olaszok és a törökök sem fenyegetik Auszriát, akkor ne kutassuk azt, hogy mit mondott Beust báró a honvédelmi bizottmányban; elegendőképen fel vagyunk világosítva már az által is, hogy tudjuk, miszerint Európában csak is a felebb említett két éjszaki hatalom az, mely most agresszív politikát követ, és hogy ezen politikával szemben az egyesült osztrák-magyar államnak már csak a békefenntartás érdekében nyolczszázezer szuronyra szüksége van.

Ennyire hajtották tőhegyre az európai békét a porosz és az orosz statusférfiak; tették ezt pedig nem a népszabadság, de a nemzetiségi elv rovására; meg vagyunk győződve, hogy törekvésök sem a kor szellemével, sem a folytonos haladással ki nem egyeztetetők; meg vagyunk győződve, hogy példás csapás lesz az, mely őket korábban későbbben sújtani fogja; ez idő szerint azonban, és a mostani politikai constellatiók közt, ők azok, kik hatalmaskodnak; ám tegyék, mik lehet; csak az sajnos, hogy némely kisebb nép, s értjük ezalatt leginkább az oláh népséget, ritka önmegtartóadalással még segédkezet is nyújt nekik; segédkezet nyújt azoknak, kik őt megsemmisítéssel fenyegetik; hisz igaz, az önmegtartóadalás bizonyos körülmények közt erénynyé válik; de az önmegtartóadalás által sem magának sem másoknak nem használni, de sőt ellenkezőleg, mind önmaga mind mások existentiáját aláadni, az ily önmegtartóadalás veszélyes örültség; s az ily örültség ellenében, ha más eszköz nem használ, még a fegyveres erőhasználatra sem bűn.

Jó lesz, ha azok kik a nemzetiségi elvvel palástolt zsarnokságnak segédkezet nyujtani szándékoznak, még idejekorán észökre térnek; valóban nem subjectív felfogás, de a szabadság szellem, és ismételjük az elfojtott szabadság feltámadó szelleme az, mely velünk sejti, hogy a harc, melyet a zsarnokság legközelebben a nemzetiségi elv rovására meg fog indítani, nem a zsarnokság, sem a nemzetiségi elv részére, de Isten segédelmével az igazságos ügy t. i. a népszabadság részére fog dialdalmasan eldöntetni.

Boskó Lajos.

Hangok a vidékből. Rögóta foglalkoztatják cimenket az oly elkerülhetleni szükségessé vált tekintélyes kath. közlöny létrehozatala és a főbb pontok, melyek ezen közlönyben irányadók, mintegy vezérpontok lennének; emélfogva csak hön ápolv tárgyainknak, nézeteinknek ad kifejezést a t. szerkesztőség midőn előre jelzi a kath. status „Autonomia” című lapjának leendő állapontját; mert csak így tájékozhatván magát a kath. közönség, érdeklődéssel sorakozhatik e lap körül; s a lap pedig csak is így reménylheti a tömeges pártolást. E czérra szükséges, hogy e lap

I. a kath. statut in solidum képviselje; — az az ne képviseljen kasztot, hanem az összes kath. érdekeket, olykép, hogy ezen kath. lapban mind a fő mind az alapság, mind pedig a kath. világiak közös érdekeik hívképviselését első tekintetre fölvehessék.*)

Szükséges:
 II. hogy ezen lap minden irányban független legyen, független a kormány, — független a főpapságtól; mert csak így óvhatja meg magát minden, bár honnan jövő nyomástól: másrészt a kath. közönség csak így fog hozzá föltétlen bizalommal viseltetni. Emélfogva nem is tanácsos, hogy bármily tekintélytől is subventiót nyerjen; — a subventionált lapokban, köztudomásulag nem levén sok köszönet. Csak ha független a lap, szöghat függetlenül és elfoglatlanul minden kérdésben.
 *) Kétségelés is emélt törekvéseink főtárgya, — hogy egy — és másutt félreértettünk: ez ugy hiszünk, — nem a mi hibánk. Szerk.

Syárraktárában váczí-utca 15. sz. Pesten.
 Árjegyzékek és minden utasítás kívánatra bekuüldetik.
 vácszrekos raktárak, hol a legjutányosabbban vásárolhatni.

en fell :
mi esetre
g minden
gyházi és
járul, s a
ines.
fázisai
miatt el-
kereset s
anak; to-
agyonról
l tartoz-
hó alatt
ökké vá-
lásztók,
rátáván,
szellemi
fogva is
tel előre,
eztével a
pest más
ágyházi
gyházi
mely is a
y végbe:
legybe
legalább
hány az
y jegyző-
álását
lírhatja
e kijelölt
m fogad-
pes tagot
fól szá-
a mely-
al együtt
A szava-
viszony-
avazatok
legyen a
az elnök
yházkép-
en csak
számítva
asztán az
elők hat-
a tagok
az egy-
madat a
had már
rendesen
stnek be-
zés, ha-
mányba
eg elvise-
legköze-
és saját
jobbjan
tekezet
kijelölés
se.
ga kebe-
gy azon
év mar-
meg; az
zottmány
s hivhat
toriumot
esztendő
álta a
el, nyolez
nyokhoz
adandó
sköréhez
ztása.
eresített
tanítók
yházi és
seit.
a köz-
a töke-
y a meg-
és és
és iránt
yházmé-
yével.
yilvános
essenek
a, minő
haszon-
nek ár-
erbe- és
evre tör-
s utján.
zmegei
enek.
ese vagy
ely kie-
lőtt, pó-
kérjoldja
a ket.
iskolai
e vég-
s meg-
kölesőt
rendes
zmegei
és egy-
nyanunk
gyonából
alamint
telekről,

egyházi és iskolai célokra; az évi költségvetést, az évi jövedelmek határain belül, az egyházi bizottság elterjesztése alapján megállapítja, s tudomás végett az egyházmegyeyel consistoriumhoz felterjeszti.
Oly javítások, melyek az évi rendes jövedelmekből ki nem telnek, valamint bármilyen építkezések, az egyházmegyeyel consistorium előleges helybenhagyásától függenek.
i) Megvizsgálja az egyházi bizottság számadásait, s azokat, minden okmányokkal együtt, továbbá átvizsgálás végett az egyházmegyeyel consistorium elé terjeszti; a számadásvizsgálattal gondoskodik arról, hogy a múlt évi maradványok bévessenek, s a követelések hátralékai legelőbb egy év alatt behajtassanak.
k) A törvények s a jelen szabványok határain belül a helyi viszonyoknak s a szükségnek megfelelő helyi alapszabályokat hoz, s azokban közelebbről meghatározza azon ügyeket, melyeket egyes közegekre biz. Ilyes alapszabályokra, életheleptetésök előtt az egyházmegyeyel consistorium helybenhagyása kikérendő.
Minden más tárgy, a mely nem közvetlenül az egyházat és iskolát illeti, az egyházi gyűlés tárgyalásából feltétlenül ki van zárva.
24. §. Minden egyházközségi képviselő lehet indítványt, melyet tárgyalás alá kell venni, mielőtt azt legalább öt képviselő támogatja.
25. §. A tárgyak szavazatbőzség által döntenek el. Szavazatok egyenlősége esetében az előlító szava dönt. Ervényes határozat hozatalára megkötött, hogy az egyházi bizottságnyai tagoktól kivül, a gyűlés rendszeren meghívott összes tagjainak legalább egy harmadrésze jelen legyen.
26. §. A szavazás nyilvánosan történik; kivéve az oly eseteket, midőn valamely egyházbizottságnyai képviselőnek személyes előnyét vagy hátrányát érintő érdekek jönnék kérdésre, a mikor is az illető képviselőnek ki kell lépnie az ülésből.
A szavazás „igen“- és „nem“-mel történik.
Személyenkinti szavazásnak kell lenni, a) ha 10 tag kívánja;
b) ha az előlító nyilváníttja, hogy a többséget az egyik, vagy másik véleményre nézve másképp tisztán meghatározni nem képes; és
c) ha az egyházi rovatok kivételével, vagy oly kérdések tárgyalatnak, melyekhez az egyházmegyeyel consistorium előleges helybenhagyása kiváratatik meg.
27. §. Az egyházyűlés minden üléséről jegyzőkönyvet vezetendő, melyben következőknek kell befoglalniatniok:
a) az egyházi bizottságnyai elterjesztvényeinek, szószertit teljességben;
b) azon kérdéseknek, melyekre szavazás történt;
c) névszerinti szavazás esetében az összes szavazók nevének, annak megjelölésével: „igen“-re vagy „nem“-re szavaztak-e; és
d) a végzéseknél, indokaiikkal együtt.
Különvélemények és óvatstelek minden jogi következtetés nélkül vétetnek föl a jegyzőkönyvbe.
28. §. A jegyzőkönyvet az előlító, az egyházi bizottságnyai tagjai, s a többi képviselők közül annyian, a hányat a gyűlés a végre határoz, a tollívvél együtt írják alá; és pedig a mennyivel az a gyűlésnek tartama alatt meg nem történhetnek, az egyházi bizottságnyai legközelebbi ülésében.
29. §. Az egyházyűlés jegyzőkönyveiből kiadandó kivonatokat az elnök és jegyző írják alá s az egyházközségi pecséttel hitelesítik.
30. §. Az előlító köteles a jegyzőkönyvet saját és a jegyző aláírásával által hitelesített másolatban az egyházmegyeyel consistoriumhoz tudomás és a mennyiben szükséges, helybenhagyás végett felterjeszteni.
31. §. Az előlító fentartja a rendet, s eziránt felelős az egyházmegyeyel consistoriumnak. A tanácskozás tárgyától elcsapongó beszédek főlbeszakitja, s többszöri sikertelen megintés folytán magát az ülést is felfüggeszti.
Ugyanezt kell tennie akkor is, ha a gyűlésben olynemű rendetlenség fordulna elő, mely a rendes tanácskozást egyáltalában lehetetlenné teszi.
32. §. Az ülésekben, szükség esetében vagy más rendkívüli esetben, a consistoriumnak egy küldöttje is jelen lehet.
Ez a tisztelet-helyet foglalja el az előlító jobbjan.
Valahányszor szükségesnek látja, tehát javaslatokat, a nélkül, hogy az érdemleges határozat hozatalban maga részt venne.
Az elnököt a rend helyreállítására előző intézkedésekben s a rendes tanácskozás vezetésében gyámolítja.
33. §. Ha valamely egyházyűlés kötelessége teljesítését nyilván elhanyagolná, vagy hatásköre határain túllepne, vagy oly rendetlenségbe jönné, hogy a folytonos versengés miatt határozat hozatalához egyáltalában nem juthatna, az egyházmegyeyel consistoriumnak jogában áll, előleges vizsgálát alapján az egyházyűlést feloszlatni, új választást elrendelni, s eme választáskor a rendetlenség okozóit a képviselővé választathóságából kizárni.
(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Ausztria.

Bécsben múlt vasárnap közös minisztertanács volt, melyben a birodalmi költségvetésről és a „vörös könyv“-ről folyt a tanácskozás. Az értekezleten részt vettek gr. Andrássy Gyula miniszterelnök és Lónyay pénzügyminiszter is. Hír szerint a delegációk elé terjesztendő „vörös könyv“-a közös külügyminiszterium levelezéséi tartalmazza 1868-ik január 10-én október végéig, és így folytatása a tavalyi első „vörös könyv“-nek. Az egész gyű-

KÜLFÖLD.

Franciaország.

A francia udvarf. hó 5-én St. Cloudból Compiègnebe átköltözött. Okt. 31-én a császárné búcsúelőadást tett Goltz grófnál, ki tudvalevőleg különösen kegyesen áll Metternich hercegné szerdán érkezik Párisba. Mint mondják, ő ismét szerepelni fog egy vizjátékban, melyet az udvar Compiègneben való tartózkodása alatt adnak elő. A compiégnei ünnepélyek egyébiránt ez idén igen fényesek lesznek. Azt mondják, hogy a spanyol exkírályról csak két vária, hogy Párisba jöjjen, hol ismét csak addig fog maradni, míg a császári család Compiègneben lesz. E programból látható, mennyire meghidegülték a viszonylatok Izabella és a francia uralkodó pár között. Karácsony körül az exkírályról Rómába megy. — A párisi külügyi hivatalos körökben azt hiszik, hogy Spanyolországban a köztársasági irányzatok túlsúlyt nyernek. Napoleon nemrég egy meghitt körben így nyilatkozott volna: „Ha e forradalom néhány évvel előbb tört ki, ugy Miksa ma a spanyol trónon ül és minden jobb lenne!“
Beust báró nyilatkozata alkalmából a „Moniteur“ egy jegyzéket hozott, mely szertint így hangzik:
„Ausztria jelenleg hadseregének újraszervezésével foglalkozik. Olynemű viták, melyek a francia kamrák utolsó ülés-zsákát foglalkodták, fognak megkezdetni a birodalmi tanácsban, s bizonyára élelnek érdekeltiséget keltenek. E fontos kérdések előleges meghányása jelenleg egy bizottságnyai kebelében foly, s még semmi hivatalos tudósítás nem értesített minket ezen előmunkálat eredményéről. Egyébiránt, a bécsi lapok szerint, a bizottságnyai tagjai szigorú hallgatásra köteleztek magukat. Mindazáltal eme lapok saját felelősségükre közlhetik hítték ama beszéd záradékát, melyet Beust báró tartott volna, midőn arról volt szó, hogy az ausztriai hadsereg összlétszámát megállapítsák. Ezen, a már idő előtt benyújtott törvényjavaslatból ismert 800,000 emberről számban semmi olys nincs, s mi ne lenne arányban Ausztria népességével és európai állásával. Az ausztriai kormány határozottan békés érztelre és az általános politika teljesen megnyugtató állása a hatalmak kölcsönös érztelének és viszonylatának szempontjából, a küszöbön álló tárgyalásoknak tisztán technikai jelleggel biztosítanak s azoktól mindent távol tartanak, a mi alkalmas lenne a közvéleményt nyugtalanítani, mely jelenleg ama békés és megnyugtató viszonylatokat tekintve, melyekben Európa most van, eléggé meg van szilárdulva.“
A „Journ. de Par.“ írja: „A magyar és osztrák delegációk e hó 12-én fognak összejönni. Remélni akarjuk, hogy Magyarország delegatusai megvizátásuk gyakorlása végett tisztább nézeteket, higgadtabb érzelmeket, szerényebb kívánalmakat fognak magukkal hozni, mint azt a gyűlés első ülés-zsákában föltüntettek. Ez év folytán a magyaroknak elég idejük volt a dualizmus előnyökét néhány ábrándképeiből kijözanodni. A sok álom közt, melybe Magyarország magát ringatni szereté, azt képzelé, hogy ha csak már egyszer a bécsi parlamentarizmus golyójának szögörülésétől megszabadulhatna, s ha majd

VEGYES.

Szaniszló Ferenc nagyváradi püspök.

— Szaniszló Ferenc nagyváradi püspök 6 miga, közelebb ismét 40,000 forint alapítványt tett és pedig következők részleteiben: 10,000 ft. a papnöveldei bölcsészeti tanfolyam 3 tanárainak fizetésére; 6000 ft. a theol. tanárok fizetésére; 2000 ft. a praeparandisták

oly jogokról, melyek nélkül állam, qua állam fenn nem állhat.
Két osztályban azon nézet is fölmerült, nem volna-e kívánatosabb, hogy a nemzeti ügyek a municipiumok ügyével egy szerte oldassék meg, s ne a jelen külön törvény által? Ez eszmét a nemzeti ügyek képviselői gyorsan fölkarolták, mert inkább nem kell nekik törvény, minsem hogy a többségi javaslat legyen az. A két sectió e nézet mellett nyilatkozott, de elhatározta egyszeres mind, hogy a többségi javaslatot is tárgyalás alá veszi, ha a központi osztály nem fogadná el. Erre a nemzeti ügyek képviselői kiléptek e két osztályból; kiléptek ezenkívül még egy más osztályból is. Egészen csak két osztály tárgyalta le a javaslatot. (P. N.)
— A Deak pártnak nov. 3-án este tartott konferenciáján szintén a nemzeti ügyek kérdését felett tanácskoztak. Itt azon kérdés pendített meg: vajon nem volna-e célszerűbb a kérdés megoldását a jelen ülés-zsákára a jövőre halasztani, minthogy több oldalról formális igazgatások indították meg a javaslat ellen? A felette érdekes vita folytán, mely e kérdés felett megindult, győzött azon nézet, hogy az országgyűlésnek adott szavát be kell váltania, s a kérdést még ez ülés-zsákán alatt megoldani.
— Szekes-Fehérvárról írják a H.-k. — „A Deak párt“ nov. 1-én délután a Schvarcz Gyula párt, délután pedig a jobboldali választók által tömeges tisztelgést jelöltöttek. A Zalay-párt bortól elázott, kurjongató és tánczó csapatja éles ellentét képezett azon példás renddel és tüneményes komolysággal, mely Schvarcz pártjának sokkal számosabb csapatját kitüntette, semleges öszelő pár percz alatt tisztába jöhetett a felől, hogy Schvarcz pártját a lelkiismeretes meggyőződés, Zalay pártját a legnagyobb rész borakancs vezette a zászlók alá. Állítólag már is 18,000 főt költött volna a jobboldali kortesre, míg az ellentart vezetői szigorúan ragaszkodnak eredetiük kimondott elhatározásukhoz, miszerint példás rendben akarják a választást eszközölni és megtiltják minden költekezést korterkedésre, pártvitásra.
— A hivatalos „Közlöny“-ben a következőket olvassuk: Ó osztrák és Apostoli királyi Felsége, a vallás- és közoktatástügyi királyi miniszter előterjesztése folytán, folyó évi szeptember hó 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával, a hadászati tudományoknak a m. kir. tudomány-egyetemnél javaslatba hozott rendkívüli előadását legkegyelmesebben óvahagyván, oda utasította az emlitett minisztert, hogy a tanterv végleges megállapításánál a közös hadügyi miniszterrel értekezve járjon el, s a szükséges tanárok választásánál a hadseregben található alkalmas tanárokról részben kellő figyelemmel legyen.

Franciaország.

A francia udvarf. hó 5-én St. Cloudból Compiègnebe átköltözött. Okt. 31-én a császárné búcsúelőadást tett Goltz grófnál, ki tudvalevőleg különösen kegyesen áll Metternich hercegné szerdán érkezik Párisba. Mint mondják, ő ismét szerepelni fog egy vizjátékban, melyet az udvar Compiègneben való tartózkodása alatt adnak elő. A compiégnei ünnepélyek egyébiránt ez idén igen fényesek lesznek. Azt mondják, hogy a spanyol exkírályról csak két vária, hogy Párisba jöjjen, hol ismét csak addig fog maradni, míg a császári család Compiègneben lesz. E programból látható, mennyire meghidegülték a viszonylatok Izabella és a francia uralkodó pár között. Karácsony körül az exkírályról Rómába megy. — A párisi külügyi hivatalos körökben azt hiszik, hogy Spanyolországban a köztársasági irányzatok túlsúlyt nyernek. Napoleon nemrég egy meghitt körben így nyilatkozott volna: „Ha e forradalom néhány évvel előbb tört ki, ugy Miksa ma a spanyol trónon ül és minden jobb lenne!“
Beust báró nyilatkozata alkalmából a „Moniteur“ egy jegyzéket hozott, mely szertint így hangzik:
„Ausztria jelenleg hadseregének újraszervezésével foglalkozik. Olynemű viták, melyek a francia kamrák utolsó ülés-zsákát foglalkodták, fognak megkezdetni a birodalmi tanácsban, s bizonyára élelnek érdekeltiséget keltenek. E fontos kérdések előleges meghányása jelenleg egy bizottságnyai kebelében foly, s még semmi hivatalos tudósítás nem értesített minket ezen előmunkálat eredményéről. Egyébiránt, a bécsi lapok szerint, a bizottságnyai tagjai szigorú hallgatásra köteleztek magukat. Mindazáltal eme lapok saját felelősségükre közlhetik hítték ama beszéd záradékát, melyet Beust báró tartott volna, midőn arról volt szó, hogy az ausztriai hadsereg összlétszámát megállapítsák. Ezen, a már idő előtt benyújtott törvényjavaslatból ismert 800,000 emberről számban semmi olys nincs, s mi ne lenne arányban Ausztria népességével és európai állásával. Az ausztriai kormány határozottan békés érztelre és az általános politika teljesen megnyugtató állása a hatalmak kölcsönös érztelének és viszonylatának szempontjából, a küszöbön álló tárgyalásoknak tisztán technikai jelleggel biztosítanak s azoktól mindent távol tartanak, a mi alkalmas lenne a közvéleményt nyugtalanítani, mely jelenleg ama békés és megnyugtató viszonylatokat tekintve, melyekben Európa most van, eléggé meg van szilárdulva.“
A „Journ. de Par.“ írja: „A magyar és osztrák delegációk e hó 12-én fognak összejönni. Remélni akarjuk, hogy Magyarország delegatusai megvizátásuk gyakorlása végett tisztább nézeteket, higgadtabb érzelmeket, szerényebb kívánalmakat fognak magukkal hozni, mint azt a gyűlés első ülés-zsákában föltüntettek. Ez év folytán a magyaroknak elég idejük volt a dualizmus előnyökét néhány ábrándképeiből kijözanodni. A sok álom közt, melybe Magyarország magát ringatni szereté, azt képzelé, hogy ha csak már egyszer a bécsi parlamentarizmus golyójának szögörülésétől megszabadulhatna, s ha majd

Franciaország. Berlinben elterjedt hírek jelentik, hogy Bismark azon a ponton van, miszerint tárczáját mint porosz külügyminiszter leteszi, ellenben a szövetségi kancellár állomást továbbra is meg fogja tartani. Más tudósítás Eulenburg gr. mint követ Pétervárra s Reuss hasonló minőségében Párisba me mend Párisban azt hiszik, hogy Poroszország az éjszaka-schlesvig kérdést elődöntetlenül akarja hagyni, hogy a Franciaországgal le onló háború esetében egy compensatív tárgyal birjon, mi körülbelül annyit jelent, hogy megveretes esetében a düppel-alseni állomásról le fog mondani. Ezen hír azonban nagyon valótlán. — Beust b. a vérdrendzseri bizottságban az éjszaka-schlesvig kérdéstről is szól és különösen felemeltette, hogy ismételve kísérletet tett tanácsaival, Poroszországot e kérdés megoldására birni, de szertalan.
A porosz országgyűlés nov. 4-én nyitotta meg. A királyi trónbeszéd hangsúlyozza, hogy a kiadások fedezésére végett jövő tavaszra rendkívüli bevételekről kell gondoskodni. A trónbeszéd számos javaslatot sorol fel a költségvetés nézve. A külhatalmakkal való viszonylatokat kiélelték és barátságosoknak mondja. A spanyol eseményekre vonatkozólag óhatását és reményét fejezi ki, hogy a spanyol nemzet függetlenségére által virágzó és hatalmas leend. A genfi congressus határozatait csak távol jövőben alkalmazandóknak tartja. A trónbeszéd végül elvárja a fejedelmek kötelezőszere, valamint a népekét, hogy a jólét kifejlődése nem fog megzavartatni s megszabadul azon akadályoktól, melyeket alapltalan, a béke ellenségei által elterjesztett rémitgetések idéztek elő.
— A kelet-ázsiai expedíció első viselt dolgairol írják, hogy az adriai tengeren dühöngött vihart szerencsésen állotta ki. Egy ideig ugyan aggodalomban voltak az admirál hajón „Friedrich“ sorsa miatt, melyen a magyar küldöttek is vannak, mert nem érkezett meg Castelluovoiban. De „Friedrich“ parancsnoka, midőn a vihar kitörésekor látta, hogy az admirálhajó „szabad manővertalálkozás Castelluovoiban“ — jelzést ad. jobbnak látta szívesen meghuzódni egy jól védett öbölben, míg a „Donau“ nyílt tengeren maradt és sokat szenvedett, mielőtt a cattori öbölbe menekülhetett. — Hírszerint a magyar kormány szándéka volna, miután az expedíció utrakelése előtt egyik jelöltje visszalépett, e helyett valamelyik tudósunkat küldeni még az expedícióhoz. Ennek aztán dr. Scherzer és dr. Herbert kíséretében Suez-en át kellene utját venni s csak Singaporéban csatlakoznának az expedícióhoz. (E. L.)
— Gr. Teleky Blankáról a halottak napján következők szavakkal emlékszik meg a „M. P.“: „Távol forrón szeretett hazájától, a Seine partján nyugosznak porai egy derék boulevarnyak, kiről e kegyeletes napon megfölköztünk nem szabad, mert ő, míg élt, a jónak, szépek utain haladva, szent érzelmmel csilgított hazánk szabadsága felváltására; s mert, hogy ezen erőnyében tántoríthatlan állott, szabadságát vesztve, szenvedve, végre is bujdosóként külföldön végzé életét. Ez szöki gróf Teleky Blanka urhölgy volt! ki Párisban 1862 okt. 23-án halt el s a Mont Martren pihen virágokkal, mint tövisekkel hintett életpályája küzdelmei után. Akkor, csak mint napi eseményt közelvé és suttogva panaszkodhatok egymásnak e vesztéséget, most már nyíltan és dicsőítve szólhatunk róla, s mivel a végezt megtagadta sirlalmára részvét könyeit hullatni, mint a tisztelet köszönit leheteti, közöl e sorokban óhajta a megemlékezés szerény cziprusgót ültetni a közös sírkertbe, azon meggyőződéssel, hogy találkoznak majd illetékesebb toll, mely e szép tehetséggel, tudományos miveltéssel ritka honszerelmet párosított nő életét, jellemvonásait méltólag esetelvé adja át emlékképpül az utkorának. Oly nőnek, ki jobb meggyőződése mellett nagy kitartással küzdve, végre erőhatalom által megfötvérde, de az előtt meg nem hajozta, kora halál áldozata lett; ki szintugy kérdemlé a hervedatlan babért, mint a csatáreken elvérzett honvéd, összerokadt földi részeit nem fedik hazai hantok, sem ősi czimerekkal csillogó kripta boltozatja; annyival inkább tartozunk szellemének e részvét-tisztelet nyilvánításával, mert ő, míg élt, tettemben mint gondolkozásában jelesen bizonyította be választott jelmondata igazságát, hogy mühen, mint életben, egy a szép és jó! Azért dicső emlékeztet!“
— A pestvárosi plébánia templom tornyában egy bádög szelencében zárt latin szövegű okmányra akadtak, mely szerint a torony építését 1795-ben fejezték be. Föl van abban jegyezve a kuria és a város akkori hivatalnokainak névsora is. Továbbá az élelmi szerek ára. E szerint egy font hárs 9 kr. borjúhús 8 kr. sertésbús 6 kr s egy mérő buza 4 ft volt váltóban.
— A budavárosi képv. testület nov. 3-ki közgyűlésében Degen Jenő budai káplányt választá meg tabáni plébánosnak.
— Mikor szándékozik a „Pesti Hírnök“ olvasót a kért fölvilágosítással a kath. elvek szolidaritását illetőleg megnyugtati; miféle „bevezetett tények“ v-n neki ez érdemben szükséges: nem tudjuk, — szük-ségünk sincs arra. — Mit tart, „becsteltébe járnának“ semmi köztünk hozzá. — De ama lovagiatlan insinuatióját, hogy a mi szándékainak a szelső bal — általa gyanusnak nevezett — protectiójára támaszkodnak: tiszta önértékelt tudatában, úgy amint érdemli, — mondhatnánk némi megvetéssel is — vissza kell utasítunk. — Mi senki protectióját nem keressük; — a szelső balét, ép oly kevéssé, mint a „Hírnök“-ét, vagy bárki másét. — Minket sem subventió, sem magán, sem pártérdék nem vezérel; hanem egyedül az egyház, vallás, hazas és emberiség érdeke. Ha nézeteink egyike pl. a Hírnöknek, — másika esetleg a „M. U.“-nak tetszik, előlött ép oly kevéssé jubillálok, mint nem keresztkem sem egyik, sem másikuuk protectióját. — Különb is a „protectio“-t másutt szokás keresni; — e tárgyról a Hírnök fölvilágosítást tarthatna akár az egész hazai journalistikának. — Legyenek mindig tárgyalások és ne insinualjunk az önzetlen törekvést akkor se, ha az netán utunkban állana. Ennyit a collegialis megemlékezésre.
— Hontmegeye építészileg legszebb egyházának, a kemencei templom alakainak újítására primás ő hercegsége tulajdon erszényéből 600 forintot adományozott. A nagy, szép táblák mindenesetre jóval több világitást adnak a nagy terjt templomnak, s ismerve, ő hercegségének nagylelkűsége az Isten házaí iránt való gondosságát, bizon reméltük, hogy ezen örvendetes kezdet után a templomnak egyéb szükséges és elodázhatalan csinósítása és ékesítése is be fog következni. Ezen reményre elég biztosíték az illető bugyó plébános, L o v á k M ó r ur, ki nem csak a templom érdekében tett kezdeményező lépéseket, hanem a kemencei és bernecei iskolákat csinós- és cenzorszert padokkal is fölserelertt. A ki azelőtt látta a nevezett községek iskoláit, azon nyomorgó és szegényteljes elhagyatottságban, — az nem fogja megtádnai a köteles elismerést az emlitett lelkes plébános urnak sikerdun fáradozásaitól.

Table with financial data including 'Pesti áru- és értéktőzsde', 'Magyar értékpapírok arkelete', 'Bécsi börze', and 'Részvények'.

HIRDETÉSEK

Large advertisement for 'SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ-GÖZÖSÖK' (Passenger Transport Steamships) featuring a steamship illustration and detailed shipping schedules.

Advertisement for 'KOHNI IGN.' watches, featuring an illustration of a pocket watch and text describing the quality and variety of timepieces.

Advertisement for 'Singer Manufacturing Company' sewing machines, featuring an illustration of a woman sewing and text highlighting the machine's features.